

Raport końcowy 2025

Realizacja Projektu

„Zatrzymaj przemoc. Wola pomaga”
– kampania społeczna”

Odwagi!
Reaguj na
przemoc

projekt finansuje
dzielnica
Wola

STOP PRZEMOCY
NA WOLI

Spis treści

Krótki opis Projektu	3
Działania zrealizowane podczas Kampanii	3
Opracowanie projektu i druk broszury informacyjno-edukacyjnej	4
Opracowanie projektu i druk ulotki edukacyjnej	4
Opracowanie projektu i druk plakatów profilaktycznych	4
Projekt i druk kalendarzy trójdzielných na rok 2026	5
Przygotowanie artykułów edukacyjnych	5
Przygotowanie grafik edukacyjnych online	6
Stworzenie „rolki” z grafikami	7
Stworzenie strony internetowej kampanii	7
Kampania społeczna prowadzona w Internecie	8
Organizacja otwartych spotkań edukacyjnych	9
Dystrybucja materiałów edukacyjnych	13
Warsztat World Café	14
Wnioski	26
Ewaluacja i podsumowanie projektu	27
Ocena spotkań edukacyjnych	27
Podsumowanie	30
Wnioski ogólne	31
Napotkane trudności	31

Krótki opis Projektu

Projekt realizowany był od 08 października do 31 grudnia 2025 roku. W tym czasie przeprowadzono kompleksową kampanię społeczną na terenie Dzielnicy Wola m.st. Warszawy, skoncentrowaną na przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz zwiększeniu świadomości mieszkańców o dostępnych formach pomocy lokalnej. Opracowane zostały przyjazne i zrozumiałe materiały edukacyjne (broszury, ulotki, plakaty, grafiki, kalendarze, artykuły) o wspólnym motywie przewodnim kampanii – spójnym hasłem i grafice. Materiały te wyjaśniają m.in. czym jest przemoc domowa, jak rozpoznać jej przejawy oraz gdzie szukać pomocy, a następnie zostały szeroko rozpowszechnione – zarówno poprzez dystrybucję do instytucji lokalnych oraz w Internecie. Zorganizowano cztery otwarte spotkania edukacyjne z udziałem ekspertów – specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy oraz przedstawicieli lokalnych instytucji pomocowych, skierowane do mieszkańców Woli – w tym jedno spotkanie dedykowane dla młodzieży z wolskich szkół. Wszystkie działania zostały dostosowane do różnych grup wiekowych (młodzież, dorośli, seniorzy). W czasie realizowania działań dla młodzieży ściśle współpracowano z Młodzieżową Radą Dzielnicy Wola. Wszystkie materiały stworzone podczas kampanii zamieszczono na stronie internetowej w formie do pobrania.

Działania zrealizowane podczas Kampanii

Pierwszym krokiem w realizacji kampanii było zaplanowanie kolejnych działań. Specjalistka z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dr hab. Magdalena Szafranek prof. UW przygotowała szczegółową koncepcję kampanii (hasło, kluczowe przekazy), a także treści merytoryczne wszystkich materiałów (broszura, ulotka, plakaty, grafiki, kalendarze, artykuły). Za graficzną oprawę stworzonych materiałów odpowiedzialna była graficzka Monika Filipczak. Do koordynacji działania oddelegowano pracownika INK Joannę Lisota. Wszystkie materiały zostały skonsultowane z Wydziałem Spraw Społecznych i Zdrowia dla Dzielnicy Wola m.st. Warszawy celem weryfikacji poprawności i spójności z miejskimi założeniami.

Opracowanie projektu i druk broszury informacyjno-edukacyjnej

Opracowana została broszura formatu A5 (ok. 8–12 stron + 4 okładki) zawierająca przystępnie podane informacje na temat przemocy domowej. W treści znajdują się m.in.: definicja i rodzaje przemocy, opis cyklu przemocy, podstawy prawne ochrony ofiar, sposoby reagowania na przemoc oraz wykaz lokalnych instytucji na Woli wraz z danymi kontaktowymi. Broszura została zaprojektowana w atrakcyjnej formie graficznej, zgodnie z motywem przewodnim kampanii oraz wydrukowana w nakładzie 10 000 egzemplarzy.

Opracowanie projektu i druk ulotki edukacyjnej

Ulotka zawiera podstawowe informacje o tym, czym jest przemoc domowa, jakie są jej symptomy oraz krótką listę lokalnych miejsc, gdzie można uzyskać pomoc. Ulotka jest zwięzła i czytelna, tak by mogła dotrzeć nawet do osób, które nie sięgną po dłuższą publikację. Została wydrukowana w nakładzie 60 000 egzemplarzy.

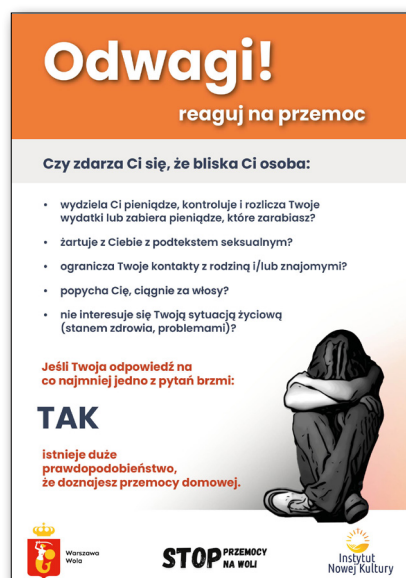
Opracowanie projektu i druk plakatów profilaktycznych

Powstały dwa plakaty edukacyjne: jeden adresowany do młodzieży drugi do osób dorosłych. Plakaty zostały zaprojektowane w trzech wariantach formatowych: część nakładu w formacie A3 (dla placówek wewnętrznych, np. szkoły, biblioteki, przychodnie), a część w większym formacie A1 – z myślą o ekspozycji w miejscach publicznych (tablice ogłoszeń, korytarze urzędu itp.). Łączny nakład to 131 sztuk plakatów: 120 szt. plakatów A3, 10 szt. Plakatów A1 i 1 szt. plakatu o formacie 90 cm. x 175 cm. Największy plakat został przekazany do Urzędu Dzielnicy Wola. Każdy plakat zawiera hasło przewodnie kampanii oraz dane kontaktowe kluczowych instytucji udzielających pomocy (Dział Przeciwdziałania Przemocy Domowej OPS Wola, Komenda rejonowa Policji Warszawa IV, PIK Dzielnicy Wola).

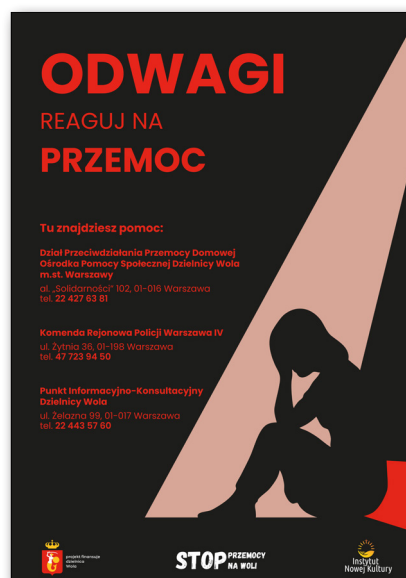
Plakaty powstały we ścisłej współpracy z Młodzieżo-

okładka broszury

1 strona ulotki

plakat adresowany do dorosłych

wą Radą Dzielnicy Wola m.st. Warszawy. Dwie osoby z Młodzieżowej Rady Dzielnicy Rafał Bałka i Bartosz Sasinowski we współpracy z graficzką Instytutu Moniką Filipczak opracowali projekt plakatu dla młodzieży. Finalnie motyw graficzny stworzony na plakacie dla młodzieży, za radą pracowników Urzędu Rady Dzielnicy Wola został wykorzystany na plakacie dla osób dorosłych.

Projekt i druk kalendarzy trójdzielnych na rok 2026

Opracowano kalendarze trójdzielne na rok 2026, zawierające elementy graficzne kampanii oraz najważniejsze informacje kontaktowe punktów pomocowych dla mieszkańców dzielnicy Wola. Każdy kalendarz został opatrzone logo m.st. Warszawy dzielnicy Wola oraz nadrukiem danych teleadresowych takich instytucji jak: (Dział Przeciwdziałania Przemocy Domowej OPS Wola, Komenda rejonowa Policji Warszawa IV, PIK Dzielnicy Wola). Kalendarze będą pełnić podwójną rolę – praktycznego upominku oraz trwałego nośnika informacji o kampanii w instytucjach przez cały rok 2026. Nakład to 120 sztuk.

Przygotowanie artykułów edukacyjnych

Opracowano pięć artykułów o tematyce związanej z przeciwdziałaniem przemocy:

„Rodzaje przemocy”,

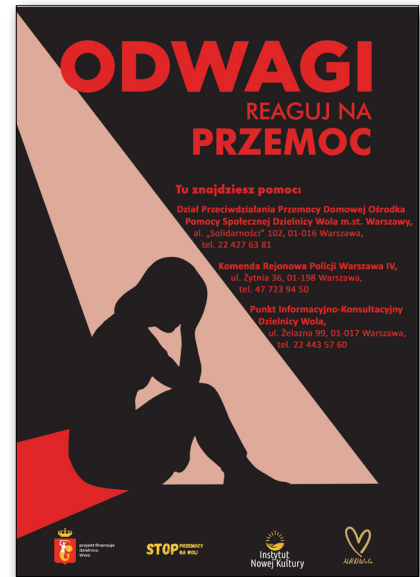
„Życie w cyklu przemocy”,

„Młodzież przeciw przemocy”,

„Masz prawo”,

„Zaniedbanie”.

Artykuły podejmują takie zagadnienia jak czym jest przemoc, jakie ma formy, jakie prawa ma osoba doświadczająca przemocy, co mogą zrobić młodzi ludzie doświadczający przemocy lub będący jej świadkami. W każdym z artykułów podano kontakty do instytucji, gdzie można szukać pomocy, w sytuacji, gdy dozna się przemocy lub jest się jej świadkiem (Dział Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ośrodka Pomocy Spo-

plakat adresowany do młodzieży

kalendarz trójdzielny

Łecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy, Komenda Rejonowa Policji, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”). Każdy z artykułów zawiera logo miasta i informację o realizacji zadania w ramach zadania publicznego. Publikacje te pozwalają dotrzeć z pogłębionymi treściami do odbiorców, wzmacniając przekaz kampanii poza samymi materiałami drukowanymi.

Przygotowanie grafik edukacyjnych online

Zostało zaprojektowanych sześć grafik edukacyjno-informacyjnych (obrazków z hasłami, poradami) do wykorzystania w Internecie. Nawiązują one wizualnie do kampanii (spójny motyw) i poruszają tematy takie jak: reagowanie, kiedy jest się świadkiem przemocy, podstawowe prawa osób doznających przemocy, dawanie wsparcia osobom doznającym przemocy, kontakty do miejsc pomocowych (Dział Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy, Komenda Rejonowa Policji, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”). Każda z grafik zawiera logo Urzędu Dzielnicy Wola m.st. Warszawy i hasło kampanii.

Grafiki zostały zamieszczone min. na naszym portalu Facebook.

pakiet 6 grafik

Stworzenie „rolki” z grafikami

Po analizie aktualnych trendów oraz atrakcyjności i przede wszystkim skuteczności przekazu, stworzyliśmy rolkę z prezentacją wszystkich grafik, do której podłożony był profesjonalny podkład lektorski, opisujący każdą z grafik oraz podsumowujący i opisujący sens kampanii a także organ finansujący.

Tekst mówiony przez lektora podczas wyświetlania się „rolki” z grafikami:

Na co dzień jej nie widać.

Czasem dzieje się za ścianą. Czasem za zamkniętymi drzwiami.

A czasem w szkole, na boisku albo w sieci – między rówieśnikami.

Przemoc ma różne oblicza – każde z nich jest równie niebezpieczne.

Na Woli mówimy wprost: przemoc – domowa czy rówieśnicza – to nie jest sprawa, którą można przemilczeć.

To znak, że ktoś obok nas potrzebuje pomocy.

Dlatego powstała kampania „Zatrzymaj przemoc. Wola pomaga.”

Żeby każdy mieszkaniec wiedział:

👉 gdzie zadzwonić,

👉 jak reagować,

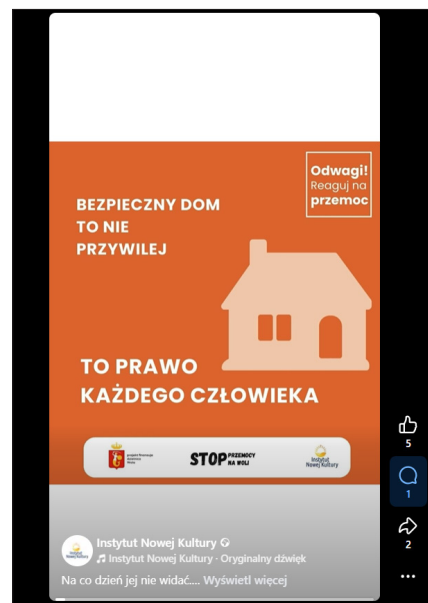
👉 i że wsparcie jest naprawdę blisko – dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Nie musisz być specjalistą.

Wystarczy, że nie przejdiesz obojętnie.

💛 Pomoc jest na Woli – realna, dostępna i dla każdego, kto jej potrzebuje.

Kampania społeczna finansowana przez Urząd Dzielnicy Wola m.st. Warszawy

rolka na Facebooku

Stworzenie strony www.szkolenia.instytutnowejkultury.pl/zatrzymaj-przemoc-wola-pomaga.

Za stworzenie strony internetowej kampanii odpowiedzialna była Monika Filipczak.

Na stronie zamieszczono opis działań zrealizowanych w ramach kampanii oraz wszystkie materiały edukacyjne w formie do pobrania (plakaty, ulotka, broszura, artykuły, grafiki). Opisano tam również spotkania edukacyjne z mieszkańcami Dzielnicy Wola (dorosłymi, seniorami, młodzieżą). Strona w trwały sposób udostępni rezultaty Kampanii potencjalnym czytelnikom.

Kampania społeczna prowadzona w Internecie

Stworzono pakiet informacyjno-promocyjny, który obejmował:

- 6 grafik,
- 5 artykułów,
- informację wraz z linkiem do dedykowanej strony www, na której dostępne są materiały edukacyjne i promocyjne kampanii „Zatrzymaj przemoc. Wola pomaga”.

Pakiet został wysłany drogą internetową do lokalnych instytucji na terenie Woli (m.in. OPS-y, biblioteki, organizacje pozarządowe oraz Urząd Dzielnicy Wola).

Materiały zostały przekazane również do **placówek edukacyjnych funkcjonujących na terenie dzielnicy Wola**.

Dodatkowo zwrócono się z prośbą o **rozpowszechnienie informacji o projekcie w mediach oraz ogłoszeniach Urzędu Dzielnicy Wola**, celem zwiększenia zasięgu komunikatu wśród mieszkańców.

Działania komunikacyjne zostały wzmocnione poprzez kanały instytucjonalne i społecznośćowe:

- **Miejska Wola** (profil odpowiedzialny również za *Kurier Wolski*) – zasięg ok. **24 tys. odbiorców**,
- **Warszawska Wola** (grupa społecznośćowa) – ok. **68 tys. członków**,
- **Wolskie Centrum Kultury** – publikacja informacji na stronie www instytucji,
- **Biblioteka Publiczna na Woli** – zasięg ok. **5 tys. odbiorców**.

Podjęte działania zapewniły szeroką dystrybucję informacji na poziomie lokalnym oraz zwiększyły dostępność materiałów wypracowanych podczas Kampanii dla mieszkańców Dzielnicy Wola.

strona internetowa poświęcona kampanii

Organizacja otwartych spotkań edukacyjnych

Stworzono dwa plakaty informujące o spotkaniach dla dorosłych mieszkańców 1 i 3 grudnia. Plakaty te zostały rozwieszone w instytucjach leżących w pobliżu miejsca planowanych spotkań. Ponadto plakaty udostępniono w formie elektronicznej na stronach instytucji, które użyczyły miejsca na planowane spotkania.

Na każdym ze spotkań obecna była osoba prezentująca psychologiczne aspekty związane ze stosowaniem i doznawaniem przemocy. Ponadto była tam osoba prezentująca dostępne w Dzielnicy formy pomocy dla mieszkańców. Takie połączenie perspektywy eksperckiej i lokalnej praktyki zapewniło uczestnikom zarówno poszerzenie wiedzy, jak i poznanie konkretnych miejsc/osób, do których można się zwrócić o pomoc.

Pierwsze spotkanie odbyło się 1 grudnia w Otwartej Kolonii Wolskiego Centrum Kultury przy ul. Górczewskiej 15. Swoim wykładem rozpoczęła dr hab. Magdalena Szafranek prof. ISNS UW, prawnik, socjolog, pracownik Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalizująca się w badaniach dotyczących włączenia społecznego, wspierania dziecka i rodziny w środowisku lokalnym. Kolejnym gościem była Pani Katarzyna Chilimończyk kierownik Działu Przeciwdziałania Przemocy Domowej OPS Dzielnicy Wola.

Na pierwsze spotkanie przyszło 7 osób, w tym przedstawiciele instytucji związanych z Urzędem Dzielnicy Wola m.st. Warszawy. W związku z małą frekwencją na tym spotkaniu, podjęto decyzję o organizacji **dodatkowego spotkania dla dorosłych mieszkańców Woli**.

ZATRZYMAJ PRZEMOC. WOLA POMAGA

Serdecznie zapraszamy wszystkich Seniorów na spotkanie edukacyjne poświęcone tematowi **przemocy wobec osób starszych – zarówno tej, której doświadczamy, jak i tej, której jesteśmy świadkami**.

Odwagi – reaguj na przemoc. Pomoc zaczyna się od rozmowy.

Porozmawiamy o tym:

- czym jest przemoc wobec seniorów i jakie formy może przybierać,
- jak rozpoznać sygnały krzywdzenia,
- jak i gdzie można bezpiecznie szukać pomocy,
- jak reagować, by pomóc sobie i innym,
- jakie wsparcie oferują instytucje i służby na terenie dzielnicy Wola.

3 grudnia 2025 r. godz. 14.30

Centrum Aktywności Młodzieżowej ul. Nowolipie 25 b

Udział w spotkaniu jest **bezpłatny**. Dla uczestników przewidziany jest drobny **poczęstunek**.

Spotkanie poprowadzą: Pan Sylwester Lewandowski – Członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom i Pani Agnieszka Krochmalna Ośrodek Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy.

projekt finansuje dzielnica Wola **STOP PRZEMOC NA WOLI** Instytut Nowej Kultury

plakat zapraszający na spotkanie edukacyjne dla Seniorów

ZATRZYMAJ PRZEMOC. WOLA POMAGA

Serdecznie zapraszamy wszystkich mieszkańców Dzielnicy Wola na **spotkanie edukacyjne** poświęcone tematowi **przemocy – zarówno tej, której doświadczamy, jak i tej, której jesteśmy świadkami**.

Odwagi – reaguj na przemoc. Pomoc zaczyna się od rozmowy.

Porozmawiamy o tym:

- czym jest przemoc i jakie formy może przybierać,
- jak rozpoznać sygnały krzywdzenia,
- jak i gdzie można bezpiecznie szukać pomocy,
- jak reagować, by pomóc sobie i innym,
- jakie wsparcie oferują instytucje i służby na terenie dzielnicy Wola.

1 grudnia 2025 r. godz. 16.00

Otwarta Kolonia Wolskiego Centrum Kultury ul. Górczewska 15

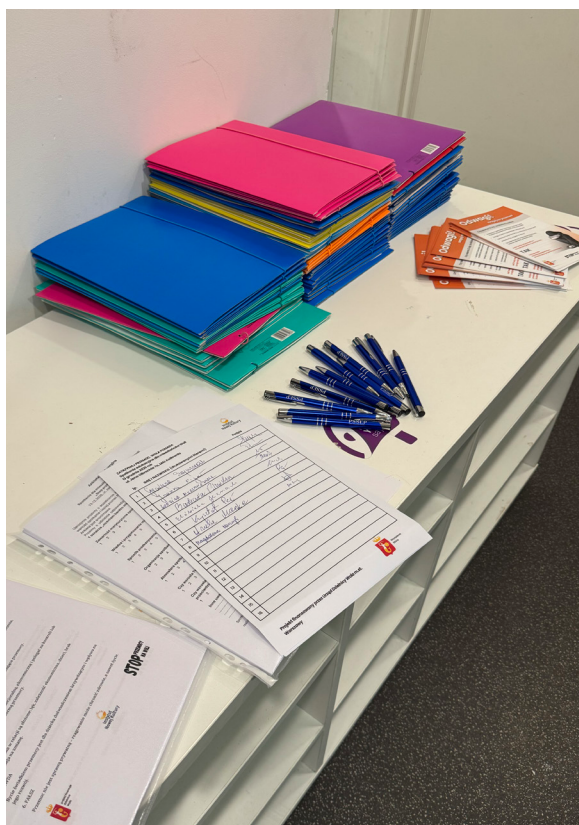
Udział w spotkaniu jest **bezpłatny**. Dla uczestników przewidziany jest drobny **poczęstunek**.

Spotkanie poprowadzą: dr hab. Magdalena Szafranek, prof. UW, przewodnicząca Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego i Pani Katarzyna Chilimończyk – kierownik Działu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m.st. Warszawy.

projekt finansuje dzielnica Wola **STOP PRZEMOC NA WOLI** Instytut Nowej Kultury

plakat zapraszający na spotkanie edukacyjne

Realizator Kampanii wziął na siebie pokrycie kosztów wynagrodzenia dla prelegentów tego dodatkowego spotkania. Odbędzie się ono podczas eventu dla mieszkańców w dniu 13 grudnia w MAL Kotłownia przy ul. Jana Olbrachta 7a. Na spotkaniu obecna była Pani Jolanta Terlikowska dyrektor Programowa Instytutu Nowej Kultury i Pani Agnieszka Krochmalska pracownik Działu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS) Dzielnicy Wola. Spotkanie przebiegało w nieformalnej, świątecznej atmosferze i miało charakter rozmów przy stole uzupełnionych mini wykładami o tematyce przeciwdziałania przemocy. W spotkaniu wzięło udział 19 osób.

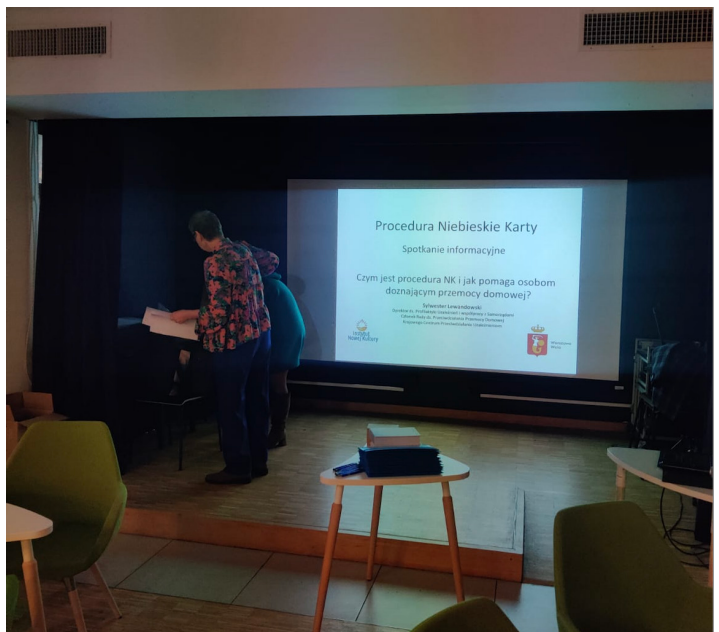
spotkanie podczas eventu 13 grudnia 2025 r.

Spotkanie adresowane do starszych osób odbyło się 3 grudnia w Centrum Aktywności Międzypokoleniowej przy ul. Nowolipie 25b.

Na spotkaniu w kawiarence Centrum seniorzy wysłuchali wykładu Pana Sylwestra Lewandowskiego konsultanta Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Następnie Pani Agnieszka Krochmalska pracownik Działu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola opowiedziała o formach pomocy organizowanej w ramach OPS-u dla osób starszych doświadczających przemocy.

Seniorzy otrzymali teczek z materiałami edukacyjnymi dotyczącymi zjawiska przemocy w ich grupie wiekowej. Rozdano również długopisy i notatniki. Uczestnikom spotkań zapewniono słodki poczęstunek. W spotkaniu wzięło udział 19 osób.

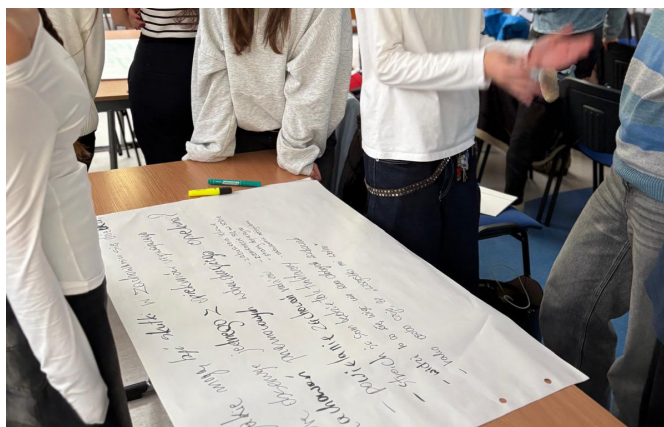
Kolejne **spotkanie dla młodzieży planowane** było we współpracy z Młodzieżową Radą Dzielnicy Wola. Na spotkaniu online z przewodniczącą Rady Aleksandrą Kurban-Galijew i wiceprzewodniczącym Bartoszem Sasinowskim opracowano plan spotkania edukacyjnego dla młodzieży i jego promocji. Młodzież zobowiązała się do rozpowszechnienia informacji o spotkaniu własnymi kanałami – docierała z nią do przedstawicieli samorządów uczniowskich i dyrektorów wolskich szkół.

spotkanie z Seniorami 1 grudnia 2025 r.

Spotkanie dla młodzieży zorganizowano 05 grudnia w Zespole Szkół Samochodowych i Licealnych nr.2 przy ul. Jana Pawła II 69. Przedstawiciele społeczności uczniowskiej aktywnie zaangażowali się w całe spotkanie (w przygotowanie Sali i sprzętu przed spotkaniem, kierowanie gości z innych szkół na spotkanie, obsługę sekretariatu). Spotkanie podzielone było na część wykładową i warsztatową. Joanna Lisota pracownik INK zaprezentowała zagadnienia związane z przemocą rówieśniczą, następnie Pani Alicja Melon wicedyrektor Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 1 opowiedziała o ofercie Poradni, na koniec Pan Sylwester Lewandowski konsultant KPCU opowiedział o prawnych aspektach związanych z przemocą wśród osób po 16 roku życia. W drugiej części spotkania uczestnicy pracowali metodą World Café. Przy 15 stanowiskach pisali odpowiedzi na różne pytania związane z doznawaniem przemocy, byciem jej świadkiem, możliwymi formami radzenia sobie z nią, szukaniem pomocy. Moderatorami każdego ze stanowisk byli przedstawiciele Młodzieżowej Rady Dzielnicy. Młodzież została poczęstowana pizzą, napojami i ciasteczkami. W spotkaniu wzięło udział 76 osób.

Łącznie odbyły się cztery spotkania. Trzy zaplanowane w projekcie i jedno dodatkowe. Wzięło w nich udział 121 osób.

spotkanie z młodzieżą 5 grudnia 2025 r.

Dystrybucja materiałów edukacyjnych

W ramach tego zadania zespół projektu skompletował drukowane materiały (broszury, plakaty A3/A1 oraz kalendarze) w paczki dla instytucji. Każda paczka została przygotowana indywidualnie z uwzględnieniem rodzaju i wielkości placówki – szkoły i przedszkola otrzymały większe zestawy broszur dla uczniów i rodziców, ośrodki zdrowia dodatkową ilość broszur do poczekalni, a kluby seniora, placówki kultury i sportu, placówki opiekuńczo-wychowawcze odpowiednio mniejsze pakiety. W trakcie pakowania materiały zostały przeliczone, posegregowane i zabezpieczone (kartony, koperty), a następnie opisane etykietami z nazwą i adresem instytucji. Została przygotowana szczegółowa lista adresowa z liczbą egzemplarzy dla każdej placówki. Odbiór materiałów został potwierdzony pieczętką i/lub podpisem w miejscu dostarczenia. Wśród instytucji z Dzielnicy Wola, do których dostarczono materiały znalazło się 69 placówek oświatowych (szkoły podstawowe, licea, przedszkola, poradnie psychologiczno-pedagogiczne), 10 placówek ochrony zdrowia, 6 instytucji kultury, 5 obiektów sportu, 7 placówek opiekuńczo-wychowawczych, 18 instytucji pomocowych (PIK Wola, OPS, Wolska Rada Seniorów, Dzielnicowe Centrum ds. Integracji, Dom Społeczny, DPS, Środowiskowe Domy Samopomocy, MAL Kotłownia, Klubokawiarnia Sąsiedzka, Stowarzyszenie OD_DO oraz 7 instytucji dedykowanych seniorom. Zespół projektu odpowiedzialny był za fizyczne dostarczenie materiałów do każdego adresata.

Warsztat World Café

Poniżej zaprezentowano wypowiedzi zawarte na arkuszach zapisanych przy dwunastu stanowiskach, wraz z krótkim komentarzem do zapisanych treści.

Jakie uczucia towarzyszą osobie doświadczającej zachowań przemocowych?

- upokorzenie
- lęk
- bez sensu
- smutek
- pusty
- akceptacja
- brak poczucia własnej wartości
- poczucie winy
- płacz
- brak poczucia bezpieczeństwa
- dyskomfort
- złość
- wewnętrzna pustka
- poczucie bezradności
- autoagresja
- zmęczenie
- poczucie niemocy
- brak wiary w siebie
- poczucie beznadziei
- aspołeczność
- bezsilność
- strach
- mętlik
- niepewność
- chęć wykluczenia się z grupy
- chęci samobójcze
- przedawkowanie
- osamotnienie
- rozczarowanie
- brak swojego miejsca
- przygnębienie
- niezrozumienie
- chęć bycia innym
- niepewność
- obrzydzenie sobą

Komentarz:

Uczestnicy warsztatów trafnie opisali sytuację psychologiczną osoby doświadczającej przemocy. Wydaje się, że jest to dla nich znana rzeczywistość, z którą mieli do czynienia jako świadkowie lub znają ją z autopsji. Z badań prowadzonych przez Panią Aleksandrę Karasowską wśród studentów SWPS-u wynikało, że ponad 90 % studentów doznawało przemocy lub było jej świadkami, kiedy byli uczniami w szkole. W trakcie siedmioletnich badań tylko jeden student opisał sytuację, gdzie dorośli zachowali się w skuteczny i konstruktywny sposób w radzeniu sobie z rozwiązaniem problemu przemocy rówieśniczej.

Czego doświadczają młode osoby, kiedy wobec nich ktoś używa zachowań przemocowych w grupie rówieśniczej?

- spadku samooceny
- depresji
- PTSD
- Stany lękowe
- zaburzenia odżywiania
- zamykania się na relacje z innymi
- smutku
- bezsilności
- samotność
- zawód na innych ludziach
- czują się nikim
- lęk, strach
- zaburzenia psychiczne
- ataki paniki
- obojętność
- zaniki pamięci
- zachowania autoagresywne
- uzależnienia/używki
- odrealnienie
- ucieczka od prawdziwego świata
- problemy z zaufaniem
- OCD (zaburzenia obsesyjno-kompulsywne)
- chęć samobójstwa
- samookaleczenia
- zaczyna robić to samo
- unikanie szkoły
- brak wiary w siebie
- chęć nauki samoobrony
- fobia społeczna
- wykluczenie, demoralizacja

Komentarz:

Stworzona lista problemów, zaburzeń, zachowań autoagresywnych świadczy o tym jak poważnym, niosącym maszynowe cierpienie jest zjawisko przemocy rówieśniczej. Opisane konsekwencje doznawania tego rodzaju przemocy są sygnałem, że utrzymywała się ona przez długi czas, nie była rozwiązana, towarzyszyło jej poczucie bezradności i na trwałe w destrukcyjny sposób wpłynęła na życie młodych osób.

Jak można poradzić sobie w takiej sytuacji, kiedy w szkole/ Internecie doświadczają ktoś przemocowych zachowań ze strony innych.

- spisać swoje emocje
- zgłoszenie do zaufanej osoby (tel. zaufania 116 111)
- rozmowa z zaufanymi przyjaciółmi
- rodzic
- samorząd
- znaleźć w sobie siłę, żeby się przeciwstawić
- szukanie wsparcia u bliskich
- znalezienie bezpiecznego miejsca
- zapisuj i dokumentuj zdarzenia
- przemoc
- zgłoszenie
- rozmowa z rówieśnikami
- rozmowa z psychologiem/rodzicami
- zablokować każdego
- zajęcie głowy przyjemnymi rzeczami
- wyciągnięcie konsekwencji prawnych
- ogień zwalcza się ogniem
- nonszalancka ignorancja
- stawiani granic
- zablokować
- zgłosić na policję
- powiedzieć mamie
- wyrzucić komputer
- zmienienie konta

Komentarz:

W wypowiedziach związanych z radzeniem sobie w sytuacjach przemocowych przewija się wątek bezradności. Świadczą o tym pomysły radzenia sobie z przemocą za pomocą agresji (ogień zwalcza się ogniem, przemoc), pozorną obojętnością (nonszalancka ignorancja), próbą samodzielnego zapewnienia sobie bezpieczeństwa (znalezienie bezpiecznego miejsca, zajęcie głowy przyjemnymi rzeczami). Zaskakuje fakt, że nikt nie miał pomysłu, aby zgłosić zachowania przemocowe do nauczycieli lub dyrekcji szkoły. Pojawiło się hasło „zablokować” bez podania sposobu, w jaki sposób bez użycia przemocy, można tą przemoc zablokować. Wydaje się, że większym zaufaniem cieszyła się policja i telefon zaufania. Pisano dużo o szukaniu wsparcia u bliskich, rodziny, przyjaciół. Niestety bliskie osoby spoza szkoły mają ograniczony wpływ na rozwiązywanie przemocowych sytuacji na terenie szkoły i mogą czuć się bezradne w zapewnieniu bezpieczeństwa osobie zgłaszającej doznawanie przemocy.

Jakie mogą być korzyści dla uczniów w szkole, gdzie zaczęłyby funkcjonować mediacje rówieśnicze?

• Integracja • rozwiązywanie problemów • większe bezpieczeństwo • spokój ducha • spełnienie marzeń o byciu mediatorem • zadowolenie dwóch stron • lepszy światopogląd • lepsze kontakty rówieśnicze • zero konfliktów • większa integracja w klasach • poprawienie relacji w klasie • nauka na przyszłość • zwiększenie zaangażowania	• w szkole • chęci do życia • dobra atmosfera panująca w szkole • rozwiązywanie konfliktów rozmowami • większy spokój w klasie/szkole • zwiększenie kooperacji w klasie • chęć do rozmowy • możliwość spojrzenia z innej perspektywy • możliwość nawiązania relacji z osobami w podobnej sytuacji • zrozumienie innych

Komentarz:

Wypowiedzi dotyczące mediacji rówieśniczych na terenie szkoły były bardzo pozytywne. Kładziono w nich nacisk na budowanie dobrej atmosfery w szkole, na korzyści wynikające z konstruktywnego rozwiązywania konfliktów przy wsparciu mediatorów – pogłębienie więzi, wzrost zaangażowania w życie szkoły, zdobywanie cennych umiejętności w budowaniu relacji z innymi. W obecnym czasie, kiedy można zaobserwować atomizację społeczności uczniowskiej, trudności w budowaniu relacji z innymi, wydaje się, że wprowadzenie mediacji rówieśniczych nie tylko pomogłoby doraźnie rozwiązywać konflikty i być profilaktyką zachowań przemocowych na terenie szkoły, ale też odpowiadać na potrzeby posiadania głębszej więzi z innymi osobami w społeczności szkolnej. W kularach spotkania dwóch pedagogów, wyraziło wstępne zainteresowanie zapoznaniem się z metodą mediacji rówieśniczych jako sposobu na ograniczenie zjawiska przemocy w swoich szkołach.

Z jakimi problemami/wyzwaniami należałoby się uporać, aby wprowadzić w szkole program mediacji rówieśniczych?

- budowanie zaufania
- znalezienie odpowiedniej osoby
- większa integracja w klasie
- przemoc fizyczna
- poczucie niesprawiedliwości
- nieporozumienia
- wulgaryzmy
- przemoc psychiczna
- obecność wyszkolonej osoby dorosłej
- niechęć rówieśników
- brak współpracy między uczniami i nauczycielami
- większa znajomość możliwości rozwiązywania problemów
- doksztalcenie kadry
- zmiana kadry
- milczenie
- nieśmiałość
- strach przed oceną
- znaleźć osoby chętne do pomocy innym
- brak zainteresowania
- przywrócenie motywacji
- rozpowszechnienie informacji co to jest
- wybory na mediatorów
- zorganizowanie szkolenia dla mediatorów
- zgłaszanie do puszki swoich konfliktów
- niewykluczanie innych
- przestrzeganie praw ucznia
- przeprowadzić szkolenia

Komentarz:

Uczniowie z jednej strony świadomi są trudności z jakimi należałoby się zmierzyć podczas wprowadzania programu mediacji rówieśniczych na teren szkoły a z drugiej podają szereg trafnych posunięć, które mogłyby skutecznie zainstalować na terenie szkoły taki program. Pierwszym krokiem byłoby znalezienie osoby dorosłej, która cieszyłaby się zaufaniem ze strony uczniów i po odbyciu szkolenia z zakresu mediacji, nauczyłaby przyszłych mediatorów sposobów prowadzenia mediacji. W szkołach, gdzie taki program był realizowany, taki dorosły koordynator projektu gwarantował trwałość realizowania takiego programu.

Co utrudnia osobom doświadczającym zachowań przemocowych sięganie po pomoc?

- strach przed odrzuceniem
- strach przed wyśmianiem
- strach przed rewanżem
- brak prośby o pomoc
- brak relacji/znajomych
- strach przed pogorszeniem sytuacji
- wyolbrzymianie
- brak empatii drugiego człowieka
- brak wiary w skuteczność systemu
- poprzednie nieudane próby
- brak wsparcia rodziny
- lęk przed skutkami postawienia się
- zaakceptowanie obecnej sytuacji
- myślenie, że nie zasługuje się na pomoc
- niechęć do oddania swoich problemów
- lęk przed oceną
- zmęczenie życiem
- myślenie, że pomoc nic nie da
- brak wiary w faktyczną pomoc
- brak zaufania do dorosłych
- brak skuteczności
- niska samoocena
- zaniżanie swojej wartości
- brak dostrzeżenia powagi sytuacji
- wypieranie sytuacji
- poczucie bezsilności
- strach przed upokorzeniem
- wstyd
- bagatelizowanie problemów przez innych
- problemy z samooceną

Komentarz:

Przy omawianiu tego punktu autorzy z jednej strony uwypuklali trudności związane ze stanem psychicznym osoby doświadczającej przemocy (strach, bezsilność, brak wiary w skuteczność szukania pomocy, brak wiary w skuteczność systemu), a z drugiej podkreślali trudności związane ze światem zewnętrznym (Bagatelizowanie problemów przez innych, poprzednie nieudane próby, brak wsparcia rodziny).

Co o sobie myśli osoba, która często i długo doświadcza zachowań przemocowych ze strony innej osoby?

- myśli o sobie tak, jak wmawiają jej inni
- że to ona jest problemem
- jest słaba
- pustka w sobie
- zaniedbanie siebie
- strach
- samotność
- niska samoocena
- myśl, że jest się wykluczonym
- samookaleczenie
- uczucie braku pomocy od innych
- że jest nikim
- niechęć do obrony
- wewnętrzny krzyk
- nadzieja lub jej brak
- brak chęci
- wstyd
- smutek
- myśli, że system ją zawiódł
- próba zrzucenia roli ofiary na kogoś innego
- że jest gorsza od innych
- rozgałęzianie przemocy
- przyzwyczajenie do danych sytuacji
- że tak musi być, że nie ma prawdziwych przyjaciół
- że jest do niczego
- że nie ma chęci do życia
- że to on jest początkiem problemu
- że jest piątym kołem u wozu
- zamknięcie się w sobie
- nienawiść do siebie
- poczucie niesprawiedliwego potraktowania
- myśli samobójcze
- myśli, że świat jest przeciw niej

Komentarz

Młodzi ludzie bardzo trafnie opisali profil psychologiczny osoby doświadczającej przemocy, jej branie na siebie odpowiedzialności za działania przemocowe drugiej osoby, tworzenie się w niej fałszywych przekonań na temat własnej osoby, jej izolację, toksyczny wstyd. Poważne koszty psychologiczne takie jak nienawiść do siebie, wewnętrzna pustka, przeświadczenie, że jest się gorszym od innych. Przekonanie o tym, że tak musi być, że żyje we wrogim świecie, że to ona jest początkiem problemów.

Co wzmocniłoby dziecko w sytuacji, kiedy w jego rodzinie jedna osoba dorosła stosuje zachowania przemocowe wobec drugiej?

- pisanie lub próba kontaktu z idolem (np. o radę)
- ograniczenie kontaktu z agresywnym dorosłym
- spotkanie z przyjacielem
- psycholog, wsparcie, rozmowa
- trening
- ucieczka do innych najbliższych
- zajęcie głowy czymś przyjemnym
- siłownia
- samorealizacja
- wyciszenie się
- podbudowanie przez osobę z autorytetem
- melisa
- religia/wiara
- zdrowie psychiczne
- zdrowie fizyczne
- jazda na rowerze
- poszukanie bezpiecznego miejsca
- telefon zaufania
- samoobrona
- szczera rozmowa
- wyładowanie emocji w bezpieczny sposób
- rozmowa z osobą w podobnej sytuacji
- grupa wsparcia np. na Facebooku
- muzyka
- spacer
- gierki
- zgłoszenie służby

Komentarz

Opis tych sytuacji wskazuje w jakimś stopniu na brak wiary piszących o możliwości przerywania zachowań przemocowych jednego z rodziców. Tylko trzy wypowiedzi odnosiły się do szukania pomocy w świecie dorosłych (psycholog, służby, ucieczka do najbliższych), o poziomie bezradności może świadczyć zapis „pisanie lub próba kontaktu z idolem”. Zdecydowana większość wpisów to próba budowania swojego dobrostanu mimo trwającej przemocy w rodzinie. Dwie wypowiedzi proponują budowanie siły fizycznej tak, aby kiedyś (w domyśle) wejść w konfrontację z osobą używającą przemocy. Osobiście znam jeden przypadek, kiedy syn złamał rękę ojcu i ten przestał bić matkę.

Jak i gdzie dziecko może szukać pomocy dla siebie?

- treningi
- ostre trenowanie
- Discord (komentarz – komunikator internetowy dla graczy i innych osób)
- w Internecie
- pedagog/psycholog – źle
- znajomi – wygadać się
- Kościół
- rozmowa z chatem GPT
- rodzice
- Telefon Zaufania
- e-donos
- idę na komisariat
- w bidulu
- rozmowa z graczami
- nie mówi się w szkole tego, co dzieje się poza
- na swoim safe spot
- Rescod
- zajmując czymś głowę
- na zylecie
- rozmowa z przyjaciółmi
- z zaufanym nauczycielem – wdrażanie dobrych rad
- poszerzenie świadomości o przemoc
- Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
- wyczytywanie odpowiedzi na problemy z Internetu
- prowadzenie dziennika pamiętnika
- ogień zwalcza się ogniem

Komentarz

Wpisy na tym arkuszu pokazują, że dzieci wpisały więcej sposobów na pomoc dla siebie za pośrednictwem Internetu (siedem wypowiedzi) niż kontaktu z żywym człowiekiem (6 wypowiedzi). Jeden wpis wprost mówi o tym, że pomocy nie należy szukać na terenie szkoły, inny też mówi o braku zaufania dla kadry szkoły (psycholog/pedagog – źle). Dla równowagi jest też wpis o możliwości rozmowy z zaufanym nauczycielem. Cieszy informacja o miejscu pomocy zaproponowanym przez prelegentkę po prezentacji o przemocy rówieśniczej (Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży). Wygląda na to, że jeżeli młodzi będą szukać pomocy u dorosłych to raczej wśród pracowników innych instytucji niż szkoły (Telefon Zaufania, e-donos, Idę na komisariat). Ponownie trzy wpisy mówią o tym, że młodzi mogą pomóc sobie budując swoją siłę fizyczną – świadczy to o tym, że nie widzą szans na pomoc ze strony innych dorosłych.

Jakie potrzeby dziecka nie są zaspakajane, kiedy obserwuje jednego z opiekunów używającego zachowań przemocowych?

• bezpieczeństwo	• bezpieczne
• opieka	• umiejętności panowania nad emocjami
• brak zaufania	• sprawiedliwości
• szacunku	• zaburzony światopogląd
• poczucia prywatności	• możliwość rozmowy
• chęci do życia	• bycia użytecznym
• poczucia miłości rodzicielskiej	• wypoczynek psychiczny, fizyczny
• mieszkania w domu bez przemocy	• spokój wewnętrzny
• bycia potrzebnym	• miłość
• brak dobrej znajomości sztuk walki	• akceptacja
• poczucia własnej wartości	• wzorca
• nie masz osoby zaufanej	• przynależności do grupy
• miejsca spokoju/relaksu	• zrozumienia
	• przynależność do rodziny

Komentarz

Wśród tych wypowiedzi młodzi trafnie nazwali depryzację podstawowych potrzeb w rodzinie, gdzie dziecko jest świadkiem przemocy (bezpieczeństwa, miłości, zaufania, przynależności, spokoju, odpoczynku). Bycie świadkiem ma negatywne głębokie konsekwencje dla dziecka, podobnie jak bezpośrednie doznawanie przemocy. Część wypowiedzi wskazuje na rodzaj złej edukacji jaką otrzymują osoby wzrastające w rodzinie z problemem przemocowym (zaburzony światopogląd, brak wzorca). Widoczne jest też przełożenie doświadczenia bycia świadkiem przemocy na myślenie o sobie jako kimś bezużytecznym, mało wartościowym (deprawowane potrzeby: bycia użytecznym, bycia potrzebnym).

**Jakie mogą być skutki w zachowaniu się dziecka,
które obserwuje jednego z opiekunów używającego zachowań
przemocowych wobec drugiego opiekuna?**

- stanie się agresorem
– rozgałęzienie przemocy
- powielanie zachowań rodziców
- strach, że sam będzie tak traktowany
- widzi to co złe, więc nie zna dobrych zachowań
- taka osoba czuje, że „wszystko mi wolno”
- chęć odłączenia się od rodziny
- bezradność
- myśli i próby samobójcze
- złe panowanie nad emocjami
- mniejsza wrażliwość na widok krwi
- zaczyna brać używki,
by poczuć się lepiej
- robi szybko uniki/refleks
- samookaleczanie
- samobójstwo
- uważa, że przemoc jest dobra
- bycie niepotrzebnym
- chęć bycia lubianym przez kolegów
- zaburzenia odżywiania
- brak zaufania
- stany depresyjne
- zamykanie się w sobie
- zaburzenia lękowe

Komentarz

Przy wpisywaniu odpowiedzi na pytanie o zachowanie dziecka, które jest świadkiem zachowań przemocowych kilka odpowiedzi wskazywało na zjawisko uczenia się zachowań przemocowych przez naśladowanie, nabywanie zaburzonych wartości, gdzie to co złe zaczyna być akceptowane i wręcz staje się czymś pożądanym (stanie się agresorem – rozgałęzienie przemocy, powielanie zachowań rodziców, widzi to co złe, więc nie zna dobrych zachowań, taka osoba czuje, że „wszystko mi wolno”). Ponadto jak w poprzednich arkuszach znalazły się wpisy mówiące o licznych zachowaniach problemowych (stany depresyjne, zamykanie się w sobie, zaburzenia lękowe, zaburzenia odżywiania, myśli i próby samobójcze, samookaleczanie). Trudności w relacjach z innymi (bycie niepotrzebnym, chęć bycia lubianym przez kolegów, brak zaufania, chęć odłączenia się od rodziny).

Jakie zachowania można nazwać zachowaniami przemocowymi w rodzinie

- przemoc fizyczna (rodzic cię bije)
- przemoc finansowa (rodzic wymusza płacenie za podstawowe środki do życia np. jedzenie)
- bije
- tłucze
- alkoholizm – sprawia, że osoba jest agresywna
- narkotyki – zaniedbanie rodzicielskich obowiązków (brak finansów)
- seksualna – molestowanie, gwałty, podteksty w rozmowach
- finansowa – ojciec kupuje alkohol zamiast książek
- choroby psychiczne (schizofrenia – objawy agresja)
- używki – nadużywanie
- agresja słowna- zawstydzanie
- przemoc psychiczna: rodzice cię gnębią, mówiąc, że jesteś najgorszy w rodzinie
- rodzeństwo rozpowiada o tobie plotki
- niezainteresowanie przez rodzica dzieckiem
- manipulacja
- zastraszanie
- poniżanie
- niezwracanie uwagi na potrzeby innych
- kwestionowanie autorytetu
- naśmiewanie się
- za duża kontrola bez uzasadnienia
- presja do nauki
- hazard
- agresja dzieci wobec rodziców: wymuszanie płaczem/krzykiem
- szantaż
- wyzywanie
- bicie kablem HDMI/VGA/DVI
- głodzenie
- przypalanie papierosem
- zamykanie w ciemnych pomieszczeniach
- topienie

Komentarz

Młodzież opisała różne rodzaje zachowań przemocowych. Wydaje się, że wiedza o tym czym jest przemoc jest coraz większa wśród młodzieży. Trafne nazwanie danego zachowania jako przemocowego jest pierwszym krokiem do tego, żeby chcieć coś z nim zrobić- zapobiegać, zakończyć, zawalczyć o siebie. Pojawiły się mniej oczywiste zachowania takie jak wywieranie presji do nauki, czy za duża kontrola bez uzasadnienia, które mogą nosić znamiona zachowań przemocowych. Cieszy trafne nazwanie przemocy psychicznej (plotkowanie, manipulacja, wyśmiewanie, obrażanie, wyzywanie, poniżanie, zawstydzanie). Jest tu też zaniedbanie jako jedna z form przemocy i brutalne zachowania z obszaru przemocy fizycznej (przypalanie, bicie kablem, topienie, zamykanie w ciemnych pomieszczeniach).

Podsumowując wpisy młodzieży z różnych ankiet rysuje się obraz młodych ludzi, którzy z jednej strony trafnie nazywają czym jest przemoc, z jakimi kosztami emocjonalnymi się wiąże, z jakimi trudnościami w budowaniu relacji z innymi, jakie zachowania autodestrukcyjne może pociągać, a drugiej strony wydają się opisywać swoją samotność i bezradność w sytuacji, gdy doznają lub są świadkami przemocy. Szkoła sporadycznie była nazywana miejscem, gdzie mogą znaleźć wsparcie, raczej piszą wprost o tym, żeby nie zwracać się o pomoc do pracowników szkoły. Instytucjami, gdzie można się zgłosić po pomoc najczęściej wymieniane są policja i telefon zaufania. Często Internet został wskazany jako źródło wsparcia psychicznego i wiedzy o tym co można robić. Postulowano potrzebę dalszej edukacji o zjawisku przemocy i możliwość współpracy z kadrami szkoły, o ile będzie ona godna zaufania i nabędzie dodatkowych kompetencji podczas szkoleń. Wydaje się pożądana dalsza praca z kadrami pedagogicznymi w temacie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i wsparcia uczniów doświadczających przemocy.

Z drugiej strony warto pomyśleć o zbudowaniu systemu wsparcia dla młodych ludzi alternatywnego do aktualnego środowiska szkolnego. Być może program mediacji rówieśniczych mógłby być początkiem budowania środowiska osób będących realnym wsparciem dla tych, którzy nie radzą sobie z przemocą w grupie rówieśniczej i w domu.

Wnioski

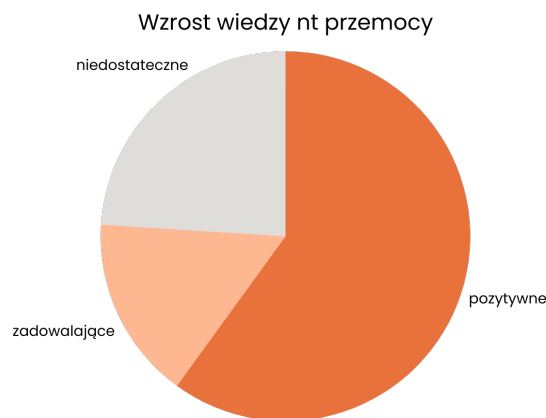
Zajęcia warsztatowe w kompleksowy sposób pozwoliły na przyjrzenie się zjawisku przemocy. Ujawniły dużą wiedzę uczestników warsztatów na temat tego zjawiska.

To co może niepokoić to brak wpisów dotyczących szukania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy rówieśniczej wśród pracowników instytucji oświatowych (szkół, PPP, kuratoriów). Oznaczać to może brak funkcjonowania skutecznych procedur radzenia sobie z sytuacjami przemocy rówieśniczej na terenie szkoły. Wydaje się być zalecane szkolenie kadry pedagogicznej w zakresie reagowania na przemoc w placówkach oświatowych.

Ewaluacja i podsumowanie projektu

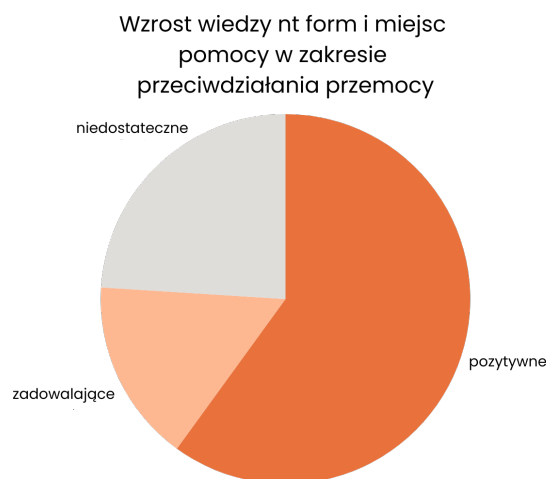
Ocena spotkań edukacyjnych

Po każdym ze spotkań edukacyjnych uczestnikom rozdane zostały ankiety ewaluacyjne. 74,6 % uczestników spotkań podało, że wzrosła ich wiedza na temat przemocy. Wśród nich 60,32 % określiło przyrost wiedzy jako znaczny (oceny 4 i 5), a 14,29 % jako zadowalający (ocena 3).

Wykres nr 1

76,19 % zadeklarowało, że wzrosła ich wiedza na temat form i miejsc pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy. Z czego 60,32 % określiło przyrost wiedzy jako znaczny (oceny 4 i 5) a 15,8 % jako zadowalający (ocena 3).

Wykres nr 2

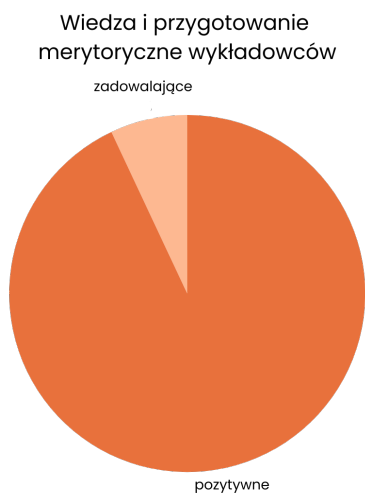
Oto pozostałe oceny dotyczące zawartości merytorycznej spotkania, wiedzy i przygotowania merytorycznego wykładowców, sposobu przekazywania informacji, organizacji i atmosfery spotkań:

Zawartość merytoryczną spotkań 82 % uczestników oceniło wysoko (oceny 4 i 5), natomiast 7,5 % uczestników oceniło ją jako zadowalającą (ocena 3).

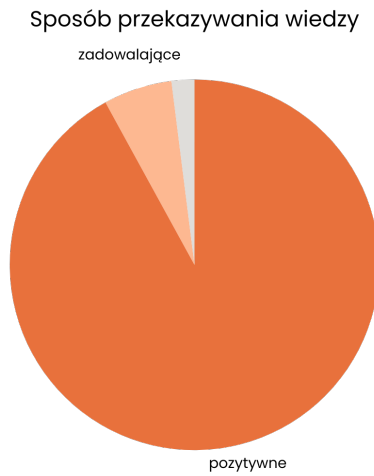
Wykres nr 3

Wiedzę i przygotowanie merytoryczne wykładowców 93,5 % uczestników oceniło dobrze i bardzo dobrze (oceny 4 i 5), natomiast 8,4 % oceniło jako zadowalającą (ocena 3).

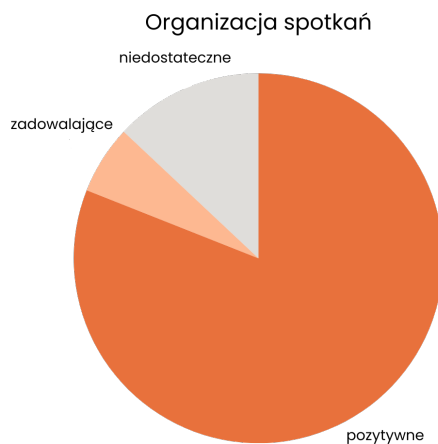
Wykres nr 4

Sposób przekazywania informacji przez wykładowców 91,4 % uczestników oceniło dobrze i bardzo dobrze (oceny 4 i 5), natomiast 6,2 % uczestników uznało za poprawny (ocena 3).

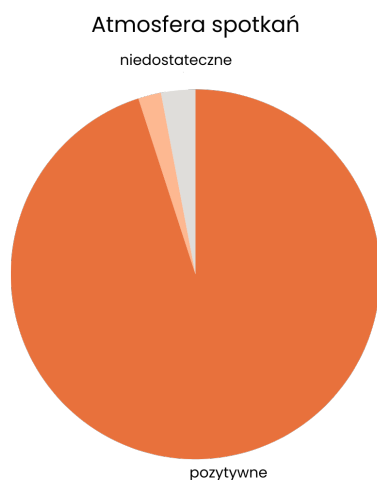
Wykres nr 5

Organizację spotkań 81,7 % uczestników oceniło dobrze i bardzo dobrze (oceny 4 i 5) natomiast 5,6 % uczestników uznało ją za poprawną (ocena 3).

Wykres nr 6

Atmosfera spotkań dla 95,3 % uczestników była dobra i bardzo dobra (oceny 4 i 5), natomiast dla 1,5 % uczestników była zadowalająca (ocena 3).

Wykres nr 7

Podsumowanie

Kampania adresowana była do wszystkich mieszkańców dzielnicy Wola m.st. Warszawy – w szczególności do osób doświadczających przemocy domowej i rówieśniczej lub zagrożonych przemocą, świadków przemocy oraz członków ich rodzin. Odbiorcami byli również przedstawiciele lokalnych wolskich instytucji pomocowych z obszaru edukacji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, sportu i wsparcia seniorów. Tak szeroko zakreślona grupa docelowa miała zapewnić dotarcie z przekazem zarówno do potencjalnych osób doświadczających przemocy, jak i jej świadków, a także osób zawodowo zaangażowanych w pomoc.

Zadanie odpowiadało na zidentyfikowany problem niskiej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej na Woli oraz na brak dostatecznej wiedzy o lokalnych możliwościach uzyskania pomocy przez osoby dotknięte przemocą. Poprzez kampanię zwiększona została wiedza w zakresie rozpoznawania przemocy domowej i rówieśniczej, reagowania na przemoc oraz korzystania z dostępnych form wsparcia. Działania informacyjne promowały postawę „zero tolerancji dla przemocy” i zachęcały społeczność lokalną do reagowania w sytuacji, gdy ktoś w otoczeniu doznaje przemocy. Kampania przyczyniła się także do upowszechnienia kontaktów do instytucji pomocowych, gdzie osoby dotknięte przemocą będą mogły zwrócić się o wsparcie. Dodatkowym efektem kampanii była aktywizacja MRD podczas planowania działań dla młodzieży, tworzenia plakatu edukacyjnego, a także udział jej 15 członków w moderowaniu części warsztatowej w czasie samego spotkania.

Trwałymi rezultatami są materiały stworzone podczas kampanii, które dotarły do 120 instytucji (10 000 broszur, 131 plakatów, 120 kalendarzy) i do mieszkańców Woli (60 000 ulotek). Trwałym rezultatem jest również strona internetowa szkolenia.institutnowejkultury.pl/zatrzymaj-przemoc-wola-pomaga, na której osoby odwołujące ją mogą zapoznać się ze wszystkimi materiałami stworzonymi podczas kampanii i wydrukować je (zamieszczone są w wersji do pobrania). Znajdują się tam również prezentacje, z którymi zapoznali się uczestnicy spotkań edukacyjnych.

Wnioski ogólne

Siła Kampanii społecznej „Zatrzymaj przemoc. Wola pomaga” polegała głównie na jej wartości edukacyjnej. Wszystkie materiały stworzone podczas kampanii ulotki, broszury, artykuły, kalendarze, materiały do publikacji w Internecie prezentowały informacje o przemocy, jej formach, kosztach związanych z jej doznawaniem. Edukacja związana też była z prezentacją miejsc, gdzie osoby na Woli mogą szukać pomocy dla siebie lub gdzie mogą zgłaszać przypadki używania przemocy przez osoby z ich środowiska.

Kolejnym celem kampanii była aktywizacja świadków do reagowania na zjawisko przemocy, odwołanie się do osobistej odwagi i odpowiedzialności obywatelskiej, przełamywanie stereotypu, że stosowanie przemocy jest sprawą prywatną, a jej zgłaszanie narusza mir rodzinny.

Ważnym elementem kampanii były działania realizowane we współpracy z Młodzieżową Radą Dzielnicy. Młodzież z wielkim zaangażowaniem podjęła się działań związanych z kampanią. Materiał zebrany podczas warsztatów animowanych przez członków MRD pokazał obraz wiedzy o zjawisku przemocy jaki mają młodzi ludzie i wyzwania jakie stoją przed dorosłymi z ich środowiska, którym zależy na wsparciu młodzieży w radzeniu sobie z trudną rzeczywistością.

Kampania przyczyniła się do wzrostu wiedzy o zjawisku przemocy dając podstawy do podjęcia decyzji o działaniach mających na celu ograniczenie przemocy w społeczności mieszkańców dzielnicy Wola.

Napotkane trudności

Trudnością w przebiegu kampanii okazały się spotkania z osobami dorosłymi. Pomimo różnych ścieżek docierania do nich i zachęty do udziału w spotkaniu, w nieznacznym stopniu skorzystali z takiej możliwości. Już na samym początku realizacji projektu, prof. Magdalena Szafranek na spotkaniach roboczych zespołu projektowego, zwracała uwagę, że na podstawie dotychczasowych jej doświadczeń, mieszkańcy nie będą chcieli zgłaszać się na spotkania poprzez formularz zgłoszeniowy, gdzie trzeba podać imię i nazwisko i ew. inne dane kontaktowe,

z obawy przed stygmatyzacją. Dlatego rozszerzono formułę zapraszania, poprzez przygotowanie dodatkowych plakatów i ich rozwieszania w wielu miejscach (w tym np.: w parafii).

Nie przełożyło się to jednak na znaczną liczbę osób uczestniczących w spotkaniach. Zdaniem ekspertów fundacji, przyjscie na spotkanie odbywające się pod hasłem związanym z przeciwdziałaniem przemocy domowej jest trudne i etykietujące.

Kolejną trudnością okazało się wypełnianie ankiet – testu wiedzy na początku spotkania. Uczestnicy na wstępie nie chcieli nic wypełniać, odpowiadać na żadne pytania, komentowali, że oni tu „przyszli tylko posłuchać”, „przyszli tylko zobaczyć”. I odmawiali wypełnienia testu ewaluacyjnego. Inaczej już było na końcu spotkania, gdy bardziej się otworzyli, wczuli się w klimat spotkania – wtedy już chętniej wypełniali ankiety, choć też nie wszyscy w 100%.

Z perspektywy analizy na koniec projektu, taka reakcja wydaje się całkowicie zrozumiała i skłania do wniosku, że to wstępne oczekiwania były zbyt wygórowane i mało realistyczne. Podobnie, jak szacowana liczba uczestników otwartych spotkań. Skoro nawet rodzice na wywiadówki do dzieci stawiają się tylko w nielicznym procencie, to trudno zakładać, że tak trudny i naznaczony społecznie temat skupi licznych uczestników. Proponujemy w ewentualnych przyszłych projektach organizować takie otwarte spotkania pod szerszym hasłem np.: troski o rozwój i bezpieczeństwo w rodzinie.

STOP PRZEMOCY
NA WOLI

